วารสารศิลปศาสตร์และการศึกษา ปีที่ 01 ฉบับที่ 01(มกราคม-เมษายน 2568) หน้า 70-84
Journal of Liberal Arts and Education(JLAE), Volume.01 No.01 (January-April 2025) Page 70-84

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

The relationship between Emotional intelligence With school-based administration of school administrators in educational expansion schools Under the Rayong Primary Education Office of Area 1

มุกดา สารฤทธิ์[1], พิมพฤทธิ์ เที่ยงภักดิ์[2]
Mukda Sararit[1], Pimparit Tiangpak[2]
ภาควิชาสาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, ประเทศไทย[1]
คณะศิลปศาสตร์และการศึกษา, วิชาสาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง, ประเทศไทย[2]
Department of Educational Administration, Siam Technology College, Thailand[1]
Faculty of Liberal Arts and Education, Department of Educational Administration, Lampang Intertech College, Thailand[2]

Received: June 03, 2024 Revised: June 13, 2024 Accepted: June 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, 2) เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาส ปีการศึกษา 2562 จำนวน 277 คน โดยสุ่มหาจำนวนโรงเรียนแยกเป็นรายอำเภอ โดยทำการแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละโรงเรียนใน 3 อำเภอ คือ อำเภอเขาชะเมา อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าโดยรวมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ 3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย

*Corresponding author. Tel.: 061 5096592, Email address: pimparit.t1107@gmail.com

โอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.55 - 0.76 การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง กับหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง การควบคุมอารมณ์ตนเอง กับหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงและการตระหนักรู้อารมณ์ของตน กับหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, บริหารสถานศึกษา, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) study the emotional intelligence of school administrators in the expanded opportunity schools, 2) study the school-based management of school administrators in the expanded opportunity schools, 3) study the relationship between emotional intelligence and school-based management of school administrators in the expanded opportunity schools. This research was a quantitative research. The sample group was teachers. The sample group in this research was school administrators and teachers in basic education schools, expanded opportunity schools, , academic year 2019, totaling 277 people. The number of schools was randomly selected by each district using stratified random sampling. Then, the sample group was randomly selected according to the proportion of the population of each school in 3 districts: Khao Chamao District, Klaeng District, Wang Chan District, and then the simple random sampling method was used by drawing lots. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.98. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research results found that 1) The emotional intelligence of school administrators in the schools that expanded educational opportunities found that overall, the emotional intelligence of the administrators was at a high level. 2) The level of school-based administrative practices of school administrators in the schools that expanded educational opportunities 1 found that overall, the school-based administrative practices of school administrators were at a high level. 3. The correlation coefficient between emotional intelligence and school-based administrative practices of school administrators in the schools that expanded educational opportunities under the Office of the Rayong Primary Educational Service Area 1 was overall high. There was a positive relationship with statistical significance at the .01 level. When considering the relationship in each aspect, it was found that the relationship was between 0.55 - 0.76. Creating self-motivation and the principle of participation

were highly related. Self-control With the principle of participation, there is a high level of relationship (and awareness of one's emotions with the principle of returning the power to manage education to the people, there is a moderate level of relationship, with a statistically significant positive relationship at the .01 level.

Keywords: Emotional intelligence, School administration, School-based administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุงฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 39 บัญญัติว่า ให้กระทรวงศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่การศึกษาโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานและใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัดการโรงเรียนนั้นๆ ให้มากขึ้น ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนต้องอาศัยบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและสามารถใช้ความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นกลไกสำคัญที่มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ผู้บริหารยังมีบทบาทต่อการบริหารโรงเรียนมากเพราะโรงเรียนเป็นระบบย่อย ของระบบการศึกษาและระบบสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในการบริหารจัดการโรงเรียนจึงเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและทีมที่จะต้อง นำเอานโยบายที่ได้รับไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเนื่องจากจะทำให้ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานศึกษา มีความเชื่อมั่นศรัทธา ส่งผลให้เกิดพลังในการร่วมมือร่วมใจ ไปสู่การเปลี่ยนแปลง ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุ เป้าหมายที่ต้องการ ในการบริหารงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์เพื่อให้การบริหารทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อบุคคลและผู้ร่วมงาน โดยผู้นำจะพยายามทำให้เกิดการยอมรับอิทธิพล และโน้มน้าวใจ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตาม ทั้งนี้ศักยภาพของผู้นำ นั้นมีผลต่อผู้ร่วมงานในด้านความเชื่อมั่นความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

แนวคิดการการปฏิรูปการบริหารและจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาปรากฏเป็นรูปธรรมและตามกฎหมาย เป็นไปตามแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องเร่งปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงนี้อาจต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควรกว่าสถานศึกษาจะมีความเข้มแข็งพอในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ในวงการศึกษาไทยจึงควรมีการทำการวิจัยสนับสนุนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ค้นหาโรงเรียนที่ก้าวหน้าในการบริหารมายกย่องและเป็นตัวอย่างให้สถานศึกษาอื่นได้เรียนรู้

ทั้งนี้ต้องมุ่งเน้นความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีการติดตาม ประเมินผลอย่างใกล้ชิด ส่วนกลางต้องให้โอกาสสถานศึกษาได้ลงมือบริหารจัดการเอง โดยมีเขตพื้นที่และส่วนกลางคอยเป็นพี่เลี้ยง หลังจากนั้นสถานศึกษาจะเกิดความเข้มแข็ง ส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษาต่อไป (ดิเรก วรรณเศียร, ประสิทธิ์ เขียวศรี, นพรุจ ศักดิ์ศิริ. 2553)

David (1996) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีสมมติฐานว่า การให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้น จะทาให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตดีขึ้น

Cheng (1996) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น

คำถามของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2. เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2. เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

ความฉลาดทางอารมณ์ กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 996 คน จากสถานศึกษาจำนวน 31 โรงเรียน ปีการศึกษา 2562

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้อารมณ์ของตน 2) การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง 3) การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น 4) การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และ5) การควบคุมอารมณ์ตนเอง

2. ตัวแปรตามได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) จำนวน 5 หลัก ประกอบด้วย 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

โครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์เสียก่อน จากการศึกษาเอกสารต่างๆ พบว่า มีผู้ให้แนวคิดทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ ไว้หลากหลายดังนี้

ตามทัศนะของ รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2548) ได้อธิบายถึงประโยชน์และความสำคัญของความสามารถทางอารมณ์ไว้ว่าความสำเร็จของมนุษย์นั้นไม่สามารถจะพยากรณ์หรือคาดเดาได้จากคะแนนการประเมินที่ได้จากการสอบวัดความฉลาดทางสติปัญญา ซึ่งสรุปว่าระดับความฉาดทางสติปัญญาจะมีผลเพียง 20% เท่านั้น ในขณะที่เขาเชื่อว่าดรรชนีวัดความสำเร็จที่สำคัญของมนุษย์ก็คือ ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของคนนั่นเอง และได้แบ่งกลุ่มสติปัญญาขั้นพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 2 ด้านด้วยกัน คือ

1) สติปัญญาในตัวบุคคล โดยจัดเป็นความสามารถเชิงสหสัมพันธ์ภายในตัวของบุคคลนั้น ที่จะตระหนักรู้ และสามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2) สติปัญญาระหว่างบุคคล ซึ่งจัดเป็นความสามารถในการตระหนักรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ ตลอดจนเหตุจูงใจของผู้อื่นตามทัศนะ Mayer & Salovey (1990, อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) ได้บัญญัติศัพท์คำว่า emotional intelligence ขึ้นใช้เป็นครั้งแรก และได้เสนอว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการปรับตัว คือ การประเมินค่าและการพบออกทางอารมณ์ 3 ขั้น

1) ขั้นรู้จักภาวะอารมณ์ของตนเอง การประเมินภาวะอารมณ์ของตนได้ถูกต้อง และการพบออกได้อย่างเหมาะสม การที่บุคคลสามารถรับรู้ระบุ และจำแนกภาวะอารมณ์ที่เกิดกับตนได้เป็นปัจจัยนำที่เอื้อต่อความสามารถในการปรับตัวการพบออกทางอารมณ์ได้อย่างดี เช่น เด็กสามารถรับรู้ภาวะอารมณ์ที่พบออกทางสีหน้าได้อย่างถูกต้อง ที่ผันตามระดับอายุ ยิ่งโตยิ่งรับรู้อารมณ์ได้อย่างถูกต้อง

2) ขั้นควบคุมอารมณ์ ขั้นนี้จะกับดูแลภาวะอารมณ์ของตนและของผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ ทั้งในแง่ของกายกรรมวจีกรรม และมโนกรรม ในบางอาชีพจำเป็นต้องฝึกขั้นนี้มากเป็นพิเศษ เช่น ผู้ตามต้อนรับบนเครื่องบิน ที่ต้องฉลาดรู้เท่าทันในท่าทีภาวะอารมณ์ ความต้องการของลูกค้า

3) ขั้นใช้ความฉลาดทางอารมณ์ แต่ละคนจะมีความสามารถใช้ประโยชน์จากภาวะอารมณ์ของตนต่างกันในการแก้ไขปัญหา หรือช่วยในการปรับตัว หากอารมณ์ดีอาจมีส่วนช่วยให้เกิดภาวะคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผลในการตอบข้อสอบการคิดวิเคราะห์ขณะที่อารมณ์เศร้าทำให้การคิดแบบอุปมาอุปไมยช้าลง

แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Wayne K. Hoy and Miskel G. Cencil, (2005). การนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในการบริหารโรงเรียนได้พบว่ามีประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษาโดยรวม ดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวแทนองค์กรต่างๆ ในชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน

2. ขวัญ และกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมทำมากขึ้น

3. เป็นการระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อจัดการศึกษา ทั้งด้านบุคลากร การเงินและวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่างๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

4. สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียน การกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่างๆ ในโรงเรียนจะทำให้เกิดผู้นากลุ่มและสมาชิกในโรงเรียนจะผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำในทีมงาน

5. เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมทำให้ต้องมีการสื่อสารภายในทีมงาน และระหว่างหน่วยงานภายในโรงเรียนมากขึ้น อันทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้และเข้าใจนโยบายและแนวทางของโรงเรียนเพิ่มขึ้น

6. เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ การให้โรงเรียนรับผิดชอบบริหารจัดการด้วยตนเอง ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากขึ้น

7. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน การที่ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ ทาให้เกิดแนวทางที่จะใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด

8. เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และความรู้สึกในความเป็นเจ้าของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียน ได้เสนอความคิดเห็นในการบริหารและจัดการศึกษารวมทั้ง**การ**ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

9. โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น เนื่องจากชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

10. การบริหาร และการตัดสินใจทาด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากเป็นการบริหารในรูปองค์คณะบุคคล

สรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสำคัญ เพราะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยตนเอง ทำให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ ครูมีขวัญและกำลังใจ เพราะรู้สึกมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นการระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อจัดการศึกษา สถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การบริหารการตัดสินใจทำด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

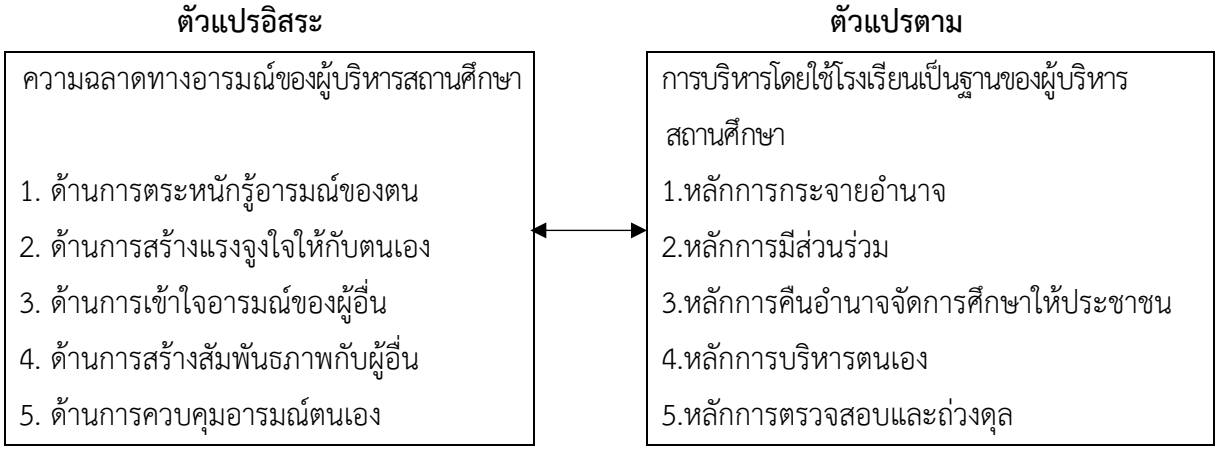

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1ปีการศึกษา 2562 มีโรงเรียน 31 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 31 คน ครูจำนวน 965 คน จำนวนทั้งสิ้น 996 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 996 คน ที่คัดเลือกมาด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 แบ่งออก เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับปฏิบัติความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 27 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่น = 0.95

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ความฉลาดทางอารมณ์	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ
	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตน	4.32	0.60	มาก	3
2. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง	4.36	0.55	มาก	2
3. ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น	4.24	0.70	มาก	5
4. ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น	4.41	0.64	มาก	1
5. ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.31	0.62	มาก	4
รวม	4.33	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$ =4.33) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.41) รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง ($\overline{X}$ =4.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ($\overline{X}$ =4.24)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ
	$\overline{X}$	S.D.		
1.หลักการกระจายอำนาจ	4.35	0.58	มาก	4
2.หลักการมีส่วนร่วม	4.42	0.57	มาก	2
3.หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	4.35	0.63	มาก	4
4.หลักการบริหารตนเอง	4.36	0.53	มาก	3
5.หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	4.45	0.55	มาก	1
รวม	4.38	0.50	มาก	

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.38) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.45) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ =4.42) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหลักการกระจายอำนาจและหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\overline{X}$ =4.35)

ตาราง 3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์						
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	X_{tot}	Y_{tot}
X_1	0.63**	0.71**	0.55**	0.63**	0.60**	0.88**	0.72**
X_2	0.69**	0.76**	0.67**	0.72**	0.62**	0.90**	0.80**
X_3	0.70**	0.70**	0.61**	0.66**	0.59**	0.89**	0.75**
X_4	0.65**	0.67**	0.65**	0.60**	0.58**	0.88**	0.73**
X_5	0.69**	0.73**	0.59**	0.63**	0.59**	0.87**	0.74**
X_{tot}	0.76**	0.81**	0.70**	0.73**	0.67**	1	0.84**
Y_{tot}	0.90**	0.93**	0.83**	0.88**	0.81**	0.84**	1

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4. พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (Y_{tot})โดยรวมอยู่พบว่าในระดับสูง (r_{xy} = .84**) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.55 - 0.76 การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (X_2)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง (r_{xy} = 0.76**) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_5)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง(r_{xy} = 0.73**) และการตระหนักรู้อารมณ์ของตน (X_1) กับหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Y_3) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.55**) อย่างมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1. ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือหากผู้อื่นมีปัญหาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohamad and Juraifa (2016) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับการปฏิบัติงานของครูในประเทศมาเลเซีย โดยศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ ความมีวินัยควบคุมตนเอง ความตระหนักรู้ตนเอง แรงจูงใจตนเอง และทักษะทางสังคมที่มีต่อการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในรัฐเกดะห์ 6 แห่ง จำนวน 212 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อการปฏิบัติงาน สติปัญญาและความพึงพอใจในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่นและด้านการมีทักษะทางสังคม โดยอาจศึกษาเป็นความสัมพันธ์และเปรียบเทียบจำแนกตามเพศระดับการศึกษาประสบการณ์และขนาดสถานศึกษา

2. ระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนเป็นประจำทุกปีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์รักข์ สามคุ้มพิมพ์(2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (Y_{tot})โดยรวมอยู่ในระดับสูง (r_{xy} = .84**) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.55 - 0.76 การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (X_2)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง (r_{xy} = 0.76**) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_5)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง(r_{xy} = 0.73**) และการตระหนักรู้อารมณ์ของตน (X_1) กับหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Y_3) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.55**) อย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sivertson (2018) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของครู แรงจูงใจภายใน ภายนอก การรับรู้ พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพสูงซึ่งมีการวัดผลการเรียนการสอนและประเมินว่าสมรรถนะผู้บริหารมีประสิทธิภาพสูงตามการประเมินการสอนประจำปีของครู ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลล้มเหลวในการปฏิเสธสมมติฐานว่างเนื่องจากผลลัพธ์ความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นคือ r (153) = .11 และ p = .171 ระหว่างแรงจูงใจภายในกับประสิทธิภาพของครู r (153) = –.06 และ p = 467, ระหว่างแรงจูงใจภายนอกกับการทำงานของครู และ r (153) = .02 และ p = .830 ระหว่างการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะของครูใหญ่ที่สำคัญและการปฏิบัติงานของครู แม้ว่าการศึกษานี้ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นอิสระ แต่การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของแรงจูงใจให้กับครูที่มีประสิทธิภาพสูงแต่ละคนรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการขาดปัจจัยแรงจูงใจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมที่แสดงออกของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือหากผู้อื่นมีปัญหาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohamad and Juraifa (2016) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับการปฏิบัติงานของครูในประเทศมาเลเซีย โดยศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ ความมีวินัยควบคุมตนเอง ความตระหนักรู้ตนเอง แรงจูงใจตนเอง และทักษะทางสังคมที่มีต่อการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในรัฐเกดะห์ 6 แห่ง จำนวน 212 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อการปฏิบัติงาน สติปัญญาและความพึงพอใจในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจผู้อื่นและด้านการมีทักษะทางสังคม โดยอาจศึกษาเป็นความสัมพันธ์ และสอดดคล้องกับงานวิจัยของ กมลกานต์ บุญน้อม(2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า มีปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยรวมปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนเป็นประจำทุกปีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์รักข์ สามคุ้มพิมพ์(2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ สงศรีและคณะ(2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับ ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักการกระจาย อำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และหลักการบริหารตนเอง ประสิทธิผลของการบริหารงานโดยรวมและรายด้านมีประสิทธิผลการบริหารงานอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อ พิจารณารายด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับด้าน การบริหารงานบุคคลสูงที่สุด รองลงมาด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหาร งานวิชาการ และมีความสัมพันธ์กับด้านการบริหารงานทั่วไปต่ำที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (Y_{tot})โดยรวมอยู่ในระดับสูง (r_{xy} = .84**) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.55 - 0.76 การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (X_2)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง (r_{xy} = 0.76**) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (X_5)กับหลักการมีส่วนร่วม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง(r_{xy} = 0.73**) และการตระหนักรู้อารมณ์ของตน (X_1) กับหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Y_3) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.55**) อย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sivertson (2018)

ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของครูใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของครู แรงจูงใจภายใน ภายนอก การรับรู้ พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพสูงซึ่งมีการวัดผลการเรียนการสอนและประเมินว่าสมรรถนะผู้บริหารมีประสิทธิภาพสูงตามการประเมินการสอนประจำปีของครู ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลล้มเหลวในการปฏิเสธสมมติฐานว่างเนื่องจากผลลัพธ์ความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นคือ r (153) = .11 และ p = .171 ระหว่างแรงจูงใจภายในกับประสิทธิภาพของครู r (153) = –.06 และ p = 467, ระหว่างแรงจูงใจภายนอกกับการทำงานของครู และ r (153) = .02 และ p = .830 ระหว่างการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะของครูใหญ่ที่สำคัญและการปฏิบัติงานของครู แม้ว่าการศึกษานี้ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นอิสระ แต่การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของแรงจูงใจให้กับครูที่มีประสิทธิภาพสูงแต่ละคนรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการขาดปัจจัยแรงจูงใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sabah และคณะ (2012) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของสมรรถนะหลักของความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการปฏิบัติงานขององค์กร พบว่า สมรรถนะหลักมีผลกระทบเชิงบวกและมีความได้เปรียบทางการแข่งขันและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร นอกจากนี้ข้อได้เปรียบทางการแข่งขันยังมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร ผลสรุป การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรทำได้โดยนาสมรรถนะหลักมาใช้ในองค์กร เช่น การแสดงวิสัยทัศน์ การทางานเป็นทีม และการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Farahbakhsh (2012) ได้ศึกษาบทบาทความฉลาดทางอารมณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการบริหารโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และความสัมพันธ์กับคุณภาพการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารในเมืองโครามาบัดประเทศอิหร่าน จำนวน 139 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโช้ค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และหาค่า t - test จากผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการทำงานกับความฉลาดทางอารมณ์เป็นไปในทิศทางบวกในด้านความความตระหนักรู้ตนเอง การจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและทักษะทางสังคม ผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูงจะส่งผลทำให้เกิดคุณภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตน ผู้บริหารสถานศึกษามีการเชื่อมั่นในความสามารถ ของตนเองและการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ในการพัฒนาการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจและยอมรับในอารมณ์ของผู้อื่น และความเต็มใจให้ความช่วยเหลือหากผู้อื่นมีปัญหา ในการพัฒนาการบริหารโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาความเข้าใจและยอมรับในอารมณ์ ของผู้อื่นและความเต็มใจให้ความช่วยเหลือหากผู้อื่นมีปัญหา ในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

4. ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษามีสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้มี และการแสดงความชื่นชมให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

5. ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถควบคุมตนเองให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถทำใจยอมรับเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้ ในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ของตนของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดูบ้าง ว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูบ้าง ว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2.4 ควรทำการศึกษาวิจัยกรณีศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดูบ้างว่าผลจะเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กมลกานต์ บุญน้อม.(2559) . *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออก.* งานนิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552 ก). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ดิเรก วรรณเศียร, ประสิทธิ์ เขียวศรี, นพรุจ ศักดิ์ศิริ. (2553). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัด การศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พิมพ์รักข์ สามคุ้มพิมพ์ (2556) *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. นครปฐม* : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธรรมรัตน์ สงศรีและคณะ.(2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับ ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. นิพนธ์มหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2548). โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชาวน์อารมณ์และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, คณะสังคมศาสตร์, หาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (25548. *ภาวะความเป็นผู้นำ.* กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. ม.ป.ท.

Cheng, Yin Cheong. (1996).*School Effectiveness and School-based Management* : A *Mechanism for Development*. London : The Falmer.

David, Jane L. (1996). The Who, What, and Why of Site-Based Management. Educational Leadership.Florida Department of Education. Strategies for School-Based Management. December 1995/January

Farahbakhsh, S. (2012). *The Role of Emotional Intelligence in Increasing Quality of Work Life in School Principals*. Iran : Master Thesis Department of Education, Lorestan University.

Krejcie, RV, & Morgan, DW (1970) **Specifying sample sizes for research activities Educational and psychological measurements**, 30, 607-610

Mohamad, Mafuzah & Jais, Juraifa (2016) Emotional intelligence and operations: Education among Malaysian teachers The 7th International Economics and Business **Conference, 5 and 6 October 2015 Economics and Finance Procedia**, 35, 674 - 682

Sivertson. S. (2018). *A system dynamics model of fish populations in Western Lake Superior*. Semantics Scholar.

Farahbakhsh, S. (2012). *The Role of Emotional Intelligence in Increasing Quality of Work Life in School Principals. Iran* : Master Thesis Department of Education, Lorestan University.

Wayne K. Hoy and Miskel G. Cencil. (2005). *Education Administration* : Theory, Research, and Practice. New York : McGraw –Hill.